

Öğretmenlerin Özyeterlik Düzeyleri İle Yaşam Doymu Düzeyleri Arasındaki İlişki

The Relationship Between Teachers' Self-Efficacy Levels and Life Satisfaction Levels

Fehmi ANRAS¹, Dilek ANRAS² Şener AKBULAK³ Okan KEKLİK⁴ Fatih SÖNMEZ⁵

Atıf: Anras, F., Anras, D., Akbulak, Ş., Keklik, O., ve Sönmez, F. (2024). Öğretmenlerin özyeterlik düzeyleri ile yaşam doymu düzeyleri arasındaki ilişki. *International Journal of New Trends in Education and Social Sciences*, 1(2), 24-33.

Özet

Yaşam doymu, bir bireyin genel olarak hayattan ne kadar memnun olduğunu ve yaşam kalitesini nasıl değerlendirdiğini ifade eder. Özyeterlik ise bireyin bir işi yapmaya yönelik kendini yeterli hissetme durumudur. Araştırmada öğretmenlerin özyeterlik düzeyleri ile yaşam doymaları arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada betimsel araştırma modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim öğretim yılında Malatya'daki okullarda görev yapan ilkökul ve ortaokul kalesindeki öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanarak evren içerisinde belirlenen 220 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmenlerin sosyal demografik özelliklerinin ortaya çıkarılması amacıyla demokratik bilgi formu, genel özyeterlik ölçeği ve yaşam doymu ölçeği kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde nicel veri analiz yöntemleri kullanılmıştır. Bu kapsamda veriler SPSS 24 programı ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin cinsiyeti ve görev yaptıkları öğretim kademesine göre özyeterlilik düzeyleri ile yaşam doymu düzeyleri arasında farklılıklar meydana geldiği belirlenmiştir. Kadınlarda özyeterlilik düzeyleri ile yaşam doymu düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğretim kademesi bakımından ortaokul düzeyinde görev yapan öğretmenlerin özyeterlilik düzeyleri ile yaşam doymu düzeylerinin ilkökul düzeyinde görev yapanlara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özyeterliliği yüksek olan öğretmenlerin yaşam doymu düzeylerinin de yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Özyeterlik, Yaşam Doymu, Öğretmen, Öğretmenlerin Yaşam Doymu

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, fehmiانراس@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0006-8998-3913>

² Milli Eğitim Bakanlığı, tnvdanrs@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0004-1470-1470>

³ Milli Eğitim Bakanlığı, senerakbulak@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0004-2640-2953>

⁴ Milli Eğitim Bakanlığı, okankeklik@hotmail.com, <https://orcid.org/0009-0001-0156-6909>

⁵ Milli Eğitim Bakanlığı, fatihsonmez7757@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0006-0657-9481>

Abstract

Life satisfaction refers to how satisfied an individual is with life in general and how they evaluate their quality of life. Self-efficacy is the state of feeling competent to do a job. This competence can be in knowledge, emotion and behavioral dimensions. In this research aimed to determine the relationships between teachers' self-efficacy levels and life satisfaction. Relational survey model, one of the descriptive research models, was used in the study. The population of the study consists of primary and secondary school teachers working in schools in Malatya in the 2023-2024 academic year. The sample of the study consists of 220 teachers determined from the universe using simple random sampling method. In the study, demographic information form, general self-efficacy scale and life satisfaction scale were used as data collection tools to reveal the social demographic characteristics of teachers. Quantitative data analysis methods were used to analyze the research data. In this context, the data were analyzed with SPSS 24 program. As a result of the research, it was determined that there were differences between self-efficacy levels and life satisfaction levels according to the gender of the teachers and the level of education they worked. It was determined that self-efficacy levels and life satisfaction levels were higher in women than in men. In addition, it was concluded that the self-efficacy levels and life satisfaction levels of teachers working at the secondary school level in terms of education level were higher than those working at the primary school level. It was seen that teachers with high self-efficacy also had high levels of life satisfaction.

Keywords: *Self-efficacy, Life Satisfaction, Teacher, Teachers' Life Satisfaction*

Giriş

Özyeterlilik (self-efficacy), bir kişinin belirli bir görevle veya durumla başa çıkma yeteneği hakkındaki inancını ifade eder. Bu inanç, kişinin kendini etkili bir şekilde yönetebileceği, belirli hedeflere ulaşabileceği ve olası zorluklarla başa çıkabileceği fikrini içerir (Eker, 2014; Okutan ve Kahveci, 2012). Albert Bandura tarafından geliştirilen bu kavram, bireylerin davranışlarını yönlendiren önemli bir psikolojik faktördür. Özyeterlilik inancı, kişinin çevresinde olup bitenler üzerinde etkili olabilecek biçimde bir edimi başlatma, sürdürme ve sonuçlandırma kapasitesine güvenmesini sağlar (Ulfert-Blank ve Schmidt, 2022). Özyeterlilik, kişinin deneyimleri, başarıları, başarısızlıkları, sosyal karşılaşmaları ve diğer etkileşimleri ile şekillenir (Uysal, 2013). Yani, bireyler kendi geçmiş deneyimlerine dayanarak, belirli bir görevle başa çıkma yeteneklerini değerlendirirler ve bu değerlendirme sonucunda öz yeterlilik inançları oluşur (Maddux, 2016). Özyeterlilik inancı yüksek olan bireyler, daha olumlu duygular yaşarlar, daha yüksek performans gösterirler ve zorluklarla daha etkili bir şekilde başa çıkarlar. Bu nedenle, özyeterlilik inancını artırmak, bireylerin kendilerine olan güvenlerini ve yaşamlarından daha fazla tatmin almalarını sağlayabilir (Ayık vd., 2015). Özyeterliliği etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Geçmiş deneyimler, kişinin özyeterlilik inancını şekillendirir. Başarılar ve başarısızlıklar, bireyin kendine güvenini artırabilir veya azaltabilir (Erdogdu, 2018). Başkalarının başarıları ve deneyimleri, bir kişinin özyeterlilik inancını etkileyebilir. İyi bir sosyal destek ağı, kişinin özyeterlilik inancını artırabilir. Zorluklarla başa çıkma becerileri, kişinin özyeterlilik inancını etkiler. Bu becerilerin geliştirilmesi, kişinin kendine güvenini artırabilir (Farmer vd., 2022). Bu faktörlerin bir araya gelmesi, kişinin özyeterlilik inancını etkileyebilir ve güçlendirebilir. Özyeterlilik,

kişinin yaşamında önemli bir rol oynayan bir kavram olduğundan, bu faktörlerin farkında olmak ve onları olumlu yönde kullanmak önemlidir (Maddux, 2016).

Yaşam doyumunu, bir bireyin genel olarak hayattan ne kadar memnun olduğunu ve yaşam kalitesini nasıl değerlendirdiğini ifade eder. Yaşam doyumunu, bir kişinin mevcut yaşam durumunu nasıl algıladığına, beklentileri ile gerçekleşen durum arasındaki farkı nasıl değerlendirdiğine dayanır (Moran ve Çoruk, 2021). Eğer kişi mevcut yaşam durumundan memnunsaydı ve beklentileri ile gerçekleşen durum arasında bir uyum varsa, yaşam doyumunu yüksek olabilir. Ancak, beklentiler ile gerçekleşen durum arasında bir uyumsuzluk varsa ve kişi mevcut durumdan memnun değilse, yaşam doyumunu düşük olabilir (Demir ve Çobanoğlu, 2022; Papi ve Cheraghi, 2021). Bu kavram, birçok farklı faktöre bağlı olarak değişebilir ve kişisel, sosyal, ekonomik ve çevresel etkenlerden etkilenebilir. Yaşam doyumunu, kişinin mutluluk, memnuniyet, huzur ve tatmin duygularını içerir (Clair vd., 2021). Bir kişinin yaşam doyumunu etkileyen faktörler arasında sağlık durumu, ilişkiler, iş, gelir düzeyi, kişisel gelişim, toplumsal bağlantılar, hobiler ve çevresel koşullar gibi birçok unsur yer alır (Gül ve Alimbekov, 2020; Khodabakhsh, 2022). Bir kişinin yaşam doyumunu artırmak için, genellikle içsel ve dışsal faktörler üzerinde çalışmak gerekir. İçsel faktörler, kişinin kendi tutumları, inançları, hedefleri ve duygusal zekası gibi içsel özellikleridir (Güldür ve Yaşartürk, 2020). Dışsal faktörler ise kişinin çevresindeki koşullar, ilişkileri, işi ve yaşadığı toplumun özellikleri gibi dışsal etkenlerdir (Berggren ve Bjørnskov, 2020).

Öğretmenlerde özyeterlik ve yaşam doyumunu arasında güçlü bir ilişki olduğunu gösteren birçok araştırma bulunmaktadır (Alev, 2018; Uysal, 2013). Öğretmenlerin işlerini etkili bir şekilde yapma konusundaki inançları olan yani özyeterlikleri yüksek olan öğretmenler, genellikle daha yüksek yaşam doyumunu seviyelerine sahip olma eğilimindedirler. Öğretmenlerin özyeterlikleri, sınıf yönetimi, öğrenci motivasyonunu artırma, öğretim materyali hazırlama ve öğrenci başarısını artırma gibi görevlerle başa çıkma becerilerini içerir (Purwanto, 2022). Bu becerilere olan inançları, öğretmenlerin işlerini daha etkili bir şekilde yapmalarına yardımcı olurken, aynı zamanda iş tatmini ve yaşam doyumunu üzerinde olumlu bir etkiye sahip olabilir. Öte yandan, öğretmenlerin yaşam doyumunu üzerinde etkili olan diğer faktörler de vardır (Öter ve Dağlı, 2020). Örneğin, iş ortamındaki destek, mesleki gelişim fırsatları, iş dengesi, sosyal destek ve öğretmenlerin kişisel ihtiyaçlarına dikkat edilmesi gibi unsurlar da yaşam doyumunu etkileyebilir (Demir vd., 2021). Bu bağlamda, öğretmenlerin özyeterliklerini artırmak ve iş tatminlerini artırmak için destekleyici bir çalışma ortamı sağlamak, mesleki gelişim fırsatları sunmak ve öğretmenlerin kişisel ihtiyaçlarına önem vermek önemlidir (Lazarides ve Warner, 2020). Bu faktörlerin bir araya gelmesi, öğretmenlerin daha yüksek özyeterlik ve yaşam doyumunu seviyelerine ulaşmalarına yardımcı olabilir.

Bu kapsamda araştırmada öğretmenlerin özyeterlik düzeyleri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır;

1. Öğretmenlerin özyeterlik düzeyleri ile yaşam doyumları cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
2. Öğretmenlerin özyeterlik düzeyleri ile yaşam doyumları görev yapılan öğretim kademesi değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
3. Öğretmenlerin özyeterlik düzeyleri ile yaşam doyumları arasında ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada betimsel araştırma modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu modelde birden fazla değişkene ilişkin elde edilen veriler arasındaki değişimler incelenmektedir. Dolayısıyla değişkenlerden birinde meydana gelen değişimin, diğer değişkendeki artış ya da azalış ilişkisi bu modelde incelenmektedir. Bu araştırmada da öğretmenlerin özyeterlik düzeyleri ile yaşam doyumu düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi bakımından betimsel araştırma modelinde tasarlanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim öğretim yılında Malatya'daki okullarda görev yapan ilkökul ve ortaokul kalemesindeki öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmada evrene ulaşmanın zorlukları nedeniyle örneklem seçimine gidilmiştir. Bu kapsamda basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanarak evren içerisinde 220 öğretmeni araştırmaya dahil edilmiştir. Bu örnekleme yönteminde herhangi bir sınırlama bulunmamakla birlikte, evren içerisinde bulunan bütün birimlerin araştırmaya dahil edilme olasılığı benzerlik göstermektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmenlerin sosyal demografik özelliklerinin ortaya çıkarılması amacıyla demokratik bilgi formu, genel özyeterlik ölçeği ve yaşam doyumu ölçeği kullanılmıştır.

Öğretmenlerin demografik bilgi formunda cinsiyet, mesleki kıdem, öğretim kademesi ve eğitim düzeyine yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Özyeterlik ölçeği ise Yıldırım ve İlhan (2010) tarafından geliştirilmiş olup 17 maddeden ve 3 alt boyuttan meydana gelmektedir. Ölçeğin alt boyutları başlama (2, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 17 maddeler), yılmama (3, 13, 14, 15, 16 maddeler) ve sürdürme çabası- ısrar (1, 8, 9 maddeler) şeklindedir. Ölçekte yer alan maddelerden 2, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 14, 16 ve 17. maddeler ters puanlanmaktadır. Ölçek hiç katılmıyorum (1) ve tamamen katılıyorum (5) aralığında puan almakta olup, ölçekten alınabilecek en düşük puan 17 ve en yüksek puan 85 olarak belirlenmiştir. Ölçekten alınan puanların yüksek olması bireylerin genel özyeterlilik düzeylerinin de yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin 3 faktörde açıkladığı toplam varyans %41,5 olarak belirlenmiş olup, ölçeğin geneline ilişkin güvenilirlik katsayısı ,80 olarak bulunmuştur. Dolayısıyla ölçeğin bireylerde genel özyeterlilik düzeylerinin ortaya çıkarılması amacıyla geçerli ve güvenilir özelliklere sahip olduğu söylenebilir.

Yaşam doyumu ölçeği, Diener, Emmons, Larsen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilmiş olup, Dağlı ve Baysal (2016) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek 5 maddeden meydana gelmektedir. Ölçeğin puanlaması hiç katılmıyorum (1) ve tamamen katılıyorum (5) aralığında ne bulunmaktadır ve ölçekten alınabilecek en düşük puan 5 iken, en yüksek puan 25 olarak belirlenmiştir. Ölçekten alınabilecek puanın yüksek olması yaşam doyumunun da yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin geçerliliğine ilişkin

yapılan faktör analizi sonucunda tek boyutta açıkladığı varyans %68,39, ölçeğin güvenilirlik katsayısı ise ,88 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde nicel veri analiz yöntemleri kullanılmıştır. Bu kapsamda veriler SPSS 24 programı ile analiz edilmiş olup, analizlerde öncelikle verilerin dağılımı incelenmiştir. Araştırma kapsamında kullanılan özyeterlik ölçeği ve yaşam doyumu ölçeği puanlarının dağılımları incelendiğinde çarpıklık ve basıklık katsayılarının -1 ve +1 aralığında olduğu görülmüştür. Bu durumda verilerin normal dağıldığı kabul edilmiş ve analizlerde parametrik istatistiksel teknikler kullanılmıştır. Öğretmenlerin demokratik özelliklerinin açıklanmasında yüzde ve frekans dağılımları, parçacık puanlarının analizinde ise bağımsız örneklem t testi ile korelasyon analizleri kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 1. Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler		N	%
Cinsiyet	Erkek	130	59,1
	Kadın	90	40,9
Mesleki Kıdem	0-10 yıl	67	30,5
	11-20 yıl	92	41,8
	21 ve üzeri yıl	61	27,7
Öğretim Kademesi	İlkokul	109	49,5
	Ortaokul	111	50,5
Eğitim Düzeyi	Lisans	158	71,8
	Lisansüstü	62	28,2
Toplam		220	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin demokratik özelliklerine göre dağılımları incelendiğinde cinsiyet bakımından %59,1'inin erkek, %40,9'unun kadın olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin mesleki kıdem bakımından %30,5'inin 0-10 yıl, %41,8'inin 11-20 yıl, %27,7'sinin ise 21 ve üzeri yıl mesleki kreme sahip olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yüzde 49,5'inin ilkokul, %50,5'ini ise ortaokul kademesinde görev yaptığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin eğitim düzeyleri bakımından %71,8'inin lisans, %28,2'sinin ise lisansüstü eğitim mezunu olduğu bulgusuna ulaştırmıştır.

Öğretmenlerin Özyeterlik ve Yaşam Doyumu Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 2. Öğretmenlerin Özyeterlik ve Yaşam Doyumu Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırması

	Cinsiyet	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t	sd	p
Yaşam Doyumu	Erkek	130	20,2615	2,62827	-3,856	218	,000
	Kadın	90	21,5778	2,27333			
Başlama	Erkek	130	35,9846	4,71347	-5,237	218	,000
	Kadın	90	38,9333	3,01606			
Yılmama	Erkek	130	20,1000	2,50844	-4,653	218	,000
	Kadın	90	21,5667	1,95483			
Sürdürme Çabası - Israr	Erkek	130	11,7923	2,42946	-4,657	218	,000
	Kadın	90	13,0889	1,24200			
Özyeterlik	Erkek	130	67,8769	8,51630	-5,551	218	,000
	Kadın	90	73,5889	5,72771			

Araştırmaya katılan öğretmenlerin özyeterlik ve yaşam durumu düzeyleri cinsiyet değişkenine göre bağımsız örneklem t testi ile analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda puanlar arasında anlamlı farklılıklar meydana geldiği belirlenmiştir ($p \leq 0,05$). Bu farklılıklara ilişkin aritmetik ortalama puanları incelendiğinde kadın öğretmenlerde yaşam doyumu ve özyeterlik düzeylerinin erkek öğretmenlere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Özyeterlik ve Yaşam Doyumu Düzeylerinin Öğretim Kademesi Değişkenine Göre Karşılaştırması

	Öğretim Kademesi	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t	sd	p
Yaşam Doyumu	İlkokul	109	20,2110	2,87735	-3,456	218	,001
	Ortaokul	111	21,3784	2,07607			
Başlama	İlkokul	109	36,2844	5,05542	-3,126	218	,002
	Ortaokul	111	38,0811	3,30326			
Yılmama	İlkokul	109	20,2294	2,59141	-2,926	218	,004
	Ortaokul	111	21,1622	2,11720			
Sürdürme Çabası - Israr	İlkokul	109	12,0092	2,40176	-2,188	218	,030
	Ortaokul	111	12,6306	1,76804			

Özyeterlik	İlkokul	109	68,5229	9,09375	-3,170	218	,002
	Ortaokul	111	71,8739	6,36913			

Araştırmaya katılan öğretmenlerin özyeterlik ve yaşam durumu düzeyleri görev yaptıkları öğretim kademesine göre ilkökul ve ortaokul düzeyinde bağımsız örneklem t testi ile analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda puanlar arasında anlamlı farklılıklar meydana geldiği belirlenmiştir ($p \leq 0,05$). Bu farklılıklara ilişkin aritmetik ortalama puanları incelendiğinde ortaokul kademesinde görev yapan öğretmenlerin yaşam doyumu ve özyeterlik düzeylerinin ilkökul kademesinde görev yapanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Özyeterlik ve Yaşam Doyumu Düzeylerinin Arasındaki İlişkiler

		Başlama	Yılmama	Sürdürme Çabası - Israr	Özyeterlik	Mesleki Kıdem	Eğitim Durumu
Yaşam Doyumu	r	,695	,770	,316	,693	-,261	,274
	p	,000	,000	,000	,000	,000	,000
Başlama	r	1	,867	,646	,976	-,291	,299
	p		,000	,000	,000	,000	,000
Yılmama	r		1	,464	,895	-,340	,276
	p			,000	,000	,000	,000
Sürdürme Çabası - Israr	r			1	,756	-,127	,243
	p				,000	,060	,000
Özyeterlik	r				1	-,294	,310
	p					,000	,000
Mesleki Kıdem	r					1	-,203
	p						,002

Araştırmaya katılan öğretmenlerin özyeterlik ve yaşam doyumu düzeyleri arasındaki ilişkiler korelasyon analizi ile test edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda yaşam doyumu ile özetledik puanları arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişkili meydana geldiği belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin yaşam doyumu ile mesleki ve kıdemleri arasında negatif yönde zayıf düzeyde, eğitim durumu ile pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişkili meydana geldiği görülmektedir ($p \leq 0,05$). Öğretmenlerin özyeterlik düzeyleri ile mesleki kıdem düzeyleri arasında negatif yönlü zayıf düzeyde anlamlı ilişkiyi meydana geldiği belirlenmiştir. Buna karşılık öğretmenlerin özyeterlik düzeyleri ile eğitim durumu arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı ilişki meydana geldiği belirlenmiştir. Öğretmenlerin mesleki ve kıdemleri ile eğitim durumu arasında ise negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişkiler meydana geldiği görülmektedir. Bu bulgular genel olarak değerlendirildiğinde yaşam doyumu yüksek olan bireylerin özyeterlik düzeylerinin de

yüksek olduğu, aynı zamanda yaşam doyumu yüksek olan bireylerin eğitim düzeyinin de daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerde mesleki kıdemi daha düşük olan öğretmenler için yaşam doyumu düzeyleri daha yüksektir. Eğitim durumu yüksek olan öğretmenlerde özyeterlilik düzeyleri de daha yüksek iken, mesleki kıdemi yüksek olan öğretmenlerde özyeterlilik düzeyleri daha düşüktür.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmada öğretmenlerin özyeterlilik düzeyleri ile yaşam doyumu düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelenmiştir. Bu kapsamda Malatya ilinde görev yapmakta olan öğretmenlerle gerçekleştirilen araştırmada öğretmenlerin cinsiyeti ve görev yaptıkları eğitim kademesine göre özyeterlilik düzeyleri ile yaşam doyumu düzeyleri arasında farklılıklar meydana geldiği belirlenmiştir. Yapılan analizler doğrultusunda kadınlarda özyeterlilik düzeyleri ile yaşam doyumu düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca öğretim kademesi bakımından ortaokul düzeyinde görev yapan öğretmenlerin özyeterlilik düzeyleri ile yaşam doyumu düzeylerinin ilkökul düzeyinde görev yapanlara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin özyeterlilik düzeyleri ile yaşam doyumu düzeyleri arasındaki ilişkiler incelendiğinde ise özyeterliliği yüksek olan öğretmenlerin yaşam doyumu düzeylerinin de yüksek olduğu görülmüştür. Öğretmenlerde eğitim düzeyinin yüksek olması yaşam doyumunu olumlu yönde etkilemekte iken, mesleki kıdemin yüksek olması yaşam doyumunu olumsuz etkilemektedir.

Araştırmada ulaşılan bulgulara benzer şekilde Alev (2018) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin genel özyeterlilik algıları ile duygusal emek davranışları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Araştırma sonucunda ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin özyeterlilik düzeylerinin ilkökulda görev yapanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırma bulguları ile ilgili olarak Ayık ve diğerleri (2015) tarafından yapılan araştırmada İlkokullarda görev yapan okul yöneticilerinin genel özyeterlilik düzeyleri ve örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkiyi incelenmiştir. Yapılan araştırma sonucunda katılımcıların özyeterlilik düzeyleri ile örgütsel bağlılıkları arasında ilişki bulunduğu görülmüştür. Okutan ve Kahveci (2012) tarafından yapılan araştırmada ise ilköğretim okul müdürlerinin genel özyeterlilik inançları çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Yapılan araştırma sonucunda eğitim durumuna göre katılımcıların özyeterlilik inançlarında anlamlı farklılık meydana gelmediği belirlenmiştir. Eker (2014) tarafından yapılan araştırmada ise sınıf öğretmenlerinin özyeterlilik inanç düzeyleri incelenmiş, Araştırma sonucunda öğretmenlerin öğrencileri derse aktif katılımı bakımından orta düzeyde, öğretim stratejilerini kullanma bakımından ise kendilerini iyi düzeyde yeterli gördükleri belirlenmiştir. Yaşam doyumu bakımından ise Öter ve Dağlı (2022) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam durumu bazı değişkenlere göre incelenmiştir. Yapılan çalışmada bu araştırmada elde edilen bulgulara benzer şekilde cinsiyet bakımından kadın öğretmenlerde yaşam doyumu daha yüksek olduğu görülmekte iken, eğitim durumu bakımından daha düşük eğitim düzeyine sahip olan katılımcılarda yaşam doyumu daha yüksek çıkmıştır. Benzer şekilde Moran ve Çoruk (2021) tarafından yapılan araştırmada ilköğretim kurumlarındaki öğretmenlerin duygusal emek davranışları ile yaşam doyumu düzeyleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin cinsiyetlerine göre ve görev yaptıkları okul türüne göre yaşam doyumu düzeyleri arasında farklılık meydana gelmediği belirlenmiştir.

Araştırmada ulaştırılan bu duygular doğrultusunda aşağıdaki önerilere yer verilebilir;

Yaşam doyumunu ile özyeterlik arasında orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişkinin meydana geldiği görülmüştür. Bu nedenle öğretmenlerin yaşam duygunun artırılması amacıyla özyeterlik düzeylerini geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılabilir. Bu kapsamda öğretmenlerin özyeterlik düzeylerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi önemli görülmektedir.

Araştırmada kadınlarda erkeklere göre özyeterlik ve yaşam doyumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu farklılığın nedenlerine ilişkin araştırmalar yapılabilir.

Bu araştırmada elde edilen bulgulara ek olarak, farklı örneklerde araştırmalar yapılarak bulgular arasında ilişkiler kurulabilir.

Kaynakça

- Alev, S. (2018). *Öğretmenlerin genel öz yeterlilik algıları ile duygusal emek davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi: İzlenim yönetimi taktiklerinin aracılık rolü*. Doktora Tezi, Gaziantep Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ayık, A., Savaş, M., & Yücel, E. (2015). İlkokullarda görev yapan okul müdürlerinin genel öz yeterlik ile örgütsel bağlılık algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 193-218.
- Berggren, N., & Bjørnskov, C. (2020). Institutions and life satisfaction. *Handbook of labor, human resources and population economics*, 1-48.
- Clair, R., Gordon, M., Kroon, M., & Reilly, C. (2021). The effects of social isolation on well-being and life satisfaction during pandemic. *Humanities and Social Sciences Communications*, 8(1).
- Dağlı, A., & Baysal, N. (2016). Yaşam doyumunu ölçeğinin türkçe'ye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59).
- Demir, R., Tanhan, A., Çiçek, İ., Yerlikaya, İ., Kurt, S. Ç., & Ünverdi, B. (2021). Yaşam kalitesinin yordayıcıları olarak psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumunu. *Yaşadıkça Eğitim*, 35(1), 192-206.
- Demir, S., & Çobanoğlu, N. (2022). Eğitim örgütlerinde iş yaşamında yalnızlık ile yaşam doyumunu ilişkisi: İşle bütünleşmenin aracı rolü. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(82), 546-558.
- Eker, C. (2014). Sınıf öğretmenlerinin öz-yeterlilik inanç düzeyleri üzerine bir araştırma. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1).
- Erdogdu, M. (2018). Lise öğrencilerinin okula bağlılık ile genel öz-yeterlilik düzeyleri arasındaki ilişki. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(32), 205-227.
- Farmer, H., Xu, H., & Dupre, M. E. (2022). Self-efficacy. In *Encyclopedia of Gerontology and Population Aging* (pp. 4410-4413). Cham: Springer International Publishing.

- Gül, Y. E., & Alimbekov, A. (2020). Öğretmen adaylarının hoşgörü ve yaşam doyum düzeylerinin incelenmesi. *Turkish Studies, 15(2)*, 831-849.
- Güldür, B., & Yaşartürk, F. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımındaki fayda ve yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi, 6(2)*, 495-506.
- Khodabakhsh, S. (2022). Factors affecting life satisfaction of older adults in Asia: A systematic review. *Journal of Happiness Studies, 23(3)*, 1289-1304.
- Lazarides, R., & Warner, L. M. (2020). Teacher self-efficacy. In *Oxford research encyclopedia of education*.
- Maddux, J. E. (2016). Self-efficacy. In *Interpersonal and intrapersonal expectancies* (pp. 41-46). Routledge.
- Moran, C., & Çoruk, A. (2021). İlköğretim kurumlarındaki öğretmenlerin duygusal emek davranışları ile yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişki. *Trakya Eğitim Dergisi, 11(1)*, 267-284.
- Okutan, M., & Kahveci, A. (2012). İlköğretim okul müdürlerinin genel öz yeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi Rize örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 20(1)*, 27-42.
- Öter, Ö. M., & Dağlı, A. (2022). Öğretmenlerin yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Eğitim Ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori Ve Uygulama, 13(26)*, 219-244.
- Papi, S., & Cheraghi, M. (2021). Multiple factors associated with life satisfaction in older adults. *Menopause Review/Przeegląd Menopauzalny, 20(2)*, 65-71.
- Purwanto, A. (2022). Elementary school teachers performance: how the role of transformational leadership, competency, and self-efficacy?. *International Journal Of Social And Management Studies (IJOSMAS)*.
- Ulfert-Blank, A. S., & Schmidt, I. (2022). Assessing digital self-efficacy: Review and scale development. *Computers & Education, 191*, 104626.
- Uysal, İ. (2013). Akademisyenlerin genel öz-yeterlik inançları: AİBÜ eğitim fakültesi örneği. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3(2)*.
- Yıldırım, F., & İlhan, İ. Ö. (2010). Genel öz yeterlilik ölçeği Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi, 21(4)*, 301-308.